

(K) zamyšlení

Martin Štainer • Člen stávkového výboru UP Olomouc z roku 1989, zakladatel a předseda správní rady Nejste sami – mobilní hospic z.ú.

Každý z nás se narodil do společnosti, kterou jsme si vybrat nemohli. Určili nám ji naši rodiče a v podstatě ještě o trochu víc naše maminka. Prožili jsme dětství a s rostoucím věkem jsme začali - někdo dříve, někdo později, někdo na to poznání zatím čeká - chápat, že žijeme v určitém svazku, s nímž máme uzavřenu naši první životní smlouvu. Společenskou. Stát nám vydal rodný list a začal vyplácet příspěvek na naši výchovu. A jaksi apriorně předpokládal, že když nám uhradil příchod na tento svět a pobyt v porodnici, stvrdili jsme tím platnost této smlouvy a stali se právoplatnými občany. Vyrostli jsme a je především na nás, jak si ten vztah vyložíme. Ale jak by měl vlastně vypadat? V hledání odpovědi na tuto otázku se mnohdy zásadně lišíme. Mnoho spoluobčanů si odpovědělo tak, že společnost je tady od toho, aby nám poskytovala jistoty. Čerpají různé formy dávek, přijímají, co se „zdarma“ nabízí a příliš nepřemýšlí třeba nad tím, že by měli také něco vracet. Jsou mezi námi našťástí i tací, kteří se chtějí podílet na rozvoji společnosti a vytváření takových podmínek, v nichž se nám VŠEM bude dařit dobře a úroveň kvality našeho života poroste.

Před třiceti lety se nám naskytla dějinná příležitost, když se změnilo politické zřízení a začali jsme zažívat příchod svobodných let. Dostali jsme mnoho nových možností ovlivňovat naše životy a také promlouvat do věcí veřejných. Můžeme svobodně podnikat, cestovat po celém světě, účastnit se politického života, číst, poslouchat, studovat, realizovat své sny, demonstrovat naše názory, aniž bychom se museli stále někoho ptát, jestli to vůbec můžeme dělat. Začali jsme svobodně „dýchat“ a máme možnost žít v pravdě, aniž by nám někdo za to hrozil vězením nebo nás a naše blízké týral. Pár let to vypadalo všechno téměř idylicky, ale časem jsme začali přicházet na to, že život v žádné společnosti automatickou idylou není. Svobody máme sice ústavně zaručeny, ale to ještě neznamená, že si všichni uvědomujeme, že to nestačí. Že v každé společnosti existují lidé, kteří touží po vlastním pojetí svobody a seberealizace. Že mezi námi vždy budou takoví, kteří by chtěli využít šance, a tak jak to dříve předváděli komunisté, chtěli by nám určovat naše místo a usměrňovat nás tak, abychom jim v realizaci jejich vlastních snů v ovládnutí celku zavazeli co nejméně. Začínáme postupně chápat, že pokud nemáme být odsunuti do role konzumentů a diváků, musíme projevit svou vůli k zodpovědnému jednání. Musíme se postarat o to, aby se naše děti rodily do podmínek, které budou lepší, než byly ty, do nichž jsme se narodili my.

Společnost je živý organizmus. Vytvírá se na základě mnoha faktorů, z nichž některé nemůžeme ovlivnit vůbec, některé jen hypoteticky, některé po dlouhých štrapácích a s vypětím mnoha sil, občas se i stane, že něco jde naopak samo. Musíme ale mít na paměti, že jsme hybateli malých změn, stejně tak jako i velkých dějinných skoků. Musíme být připraveni k činu a nenechat se konejšit jen tím, že máme kde bydlet, kam chodit do práce, že si můžeme koupit něco pro naši obživu a občas i něco pro potěchu. Člověk je tvor společenský, a proto by nám mělo záležet i na tom, jestli máme dobré přátele, jestli jsme se svým životem spokojeni, zda panuje kolem nás dobrá nálada a nemusíme se bát, že nás někdo okrade o naše svobody, vyhodí bezdůvodně z práce, ze studií, připraví nás o střechu nad hlavou, stane se nám diktátorem...

Hledejme ty, kteří se neptají, co pro ně může společnost udělat, ale ty, kteří se ptají, co mohou pro naši společnost udělat oni!

Představujeme: Nejste sami – mobilní hospic z.ú.

Poskytuje služby v oblasti specializované paliativní péče od roku 2016 jako první mobilní hospic v Olomouckém kraji. Hospic pečuje o dospělé a jako jeden ze čtyř v České republice i o dětské pacienty. Služby zahrnují pomoc jak v oblasti zdravotní, tak sociální, psychologické a duchovní. Během své existence pomohl více než 200 rodinám. Ve dvou samostatných týmech pracuje 35 specialistů, kteří disponují veškerým potřebným vybavením potřebným pro péči o umírající osoby v domácím prostředí.

„Top v životě je být vnitřně spokojený, vnitřně vyrovnaný, mít svoji vnitřní harmonii, a to ostatní je úplně jedno.... To, za čím se mnoho lidí žene, je jenom pozlátko, které když umřeme, tak mizí... V jednoduchosti je spokojený život.“ Karel Kostka

Vydala: Radostná Olomouc, Sokolská 44, Olomouc, 77900. Další informace najdete na www.radostnaolomouc.cz.

Náklad: 1500 ks, leden 2020. Grafika: Jana Kudrnová Kloučková / www.janakudrnova.com, podporuje: VICTORIA Language Agency.

Radostná Olomouc

„Když už člověk jednou je, tak má koukat aby byl. A když kouká, aby byl, a je, tak má být to, co je, a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“

Jan Werich

Úvodník

Ve čtvrtém vydání čtvrtletníku Radostná Olomouc se inspirovatí osobnosti kolem nás zamýšlí nad tím, co můžeme jako jednotlivci dělat pro společnost, aby se nám zde žilo lépe.

A co děláte pro přírodu, společnost a prostředí, ve kterém žijete, Vy? Budu ráda za vaše názory. Pokud je chcete sdílet, napište.

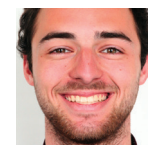
Pavla Zadorožná

Tři štíhlé vysoké novogotické věže katedrály sv. Václava dominují tichému zákoutí Olomouce. V průběhu devíti staletí byla katedrála, s jejíž stavbou se započalo před rokem 1107, svědkem chvílí slavnostních i tragických. 4. srpna 1306 byl v sousedním domě olomouckého kapitulního děkana (na místě dnešního Arcidiecézního muzea) zavražděn poslední český král z rodu Přemyslovců Václav III. Rozsáhlé stavební úpravy původní románské stavby ve 13. století v duchu gotickém, v 16. století renesančním, v 17. století barokním, na počátku 19. století klasicistním a konečně v druhé polovině 19. století rozsáhlá novogotická přestavba svědčí o mimořádné pozornosti, jíž se katedrála těšila.

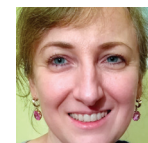
V roce 1777 bylo olomoucké biskupství povýšeno na arcibiskupství. Od roku 1962 je katedrála zařazena na seznamu národních kulturních památek. Je zde umístěn relikviář s ostatky sv. Jana Sarkandra, svatořečeného papežem Janem Pavlem II. v roce 1995.

Zdroj textu DURANCIA, historický spolek

ANKETA: Jak se můžeme starat o naši společnost, co může každý z nás dělat pro to, aby byla lepší?

Martin: Domnívám se, že nejlepší cestou, jak se o společnost můžu starat, je sledovat dění ve svém okolí (nejen bezprostředním, ale i ve městě, státě, světě) a podílet se na jeho fungování. Neméně důležitou je také příjemná komunikace s ostatními - pokud je někde oblast, kde můžeme začít u sebe, tak je to právě tato. Měli bychom se naučit nevytvářet zbytečné konflikty, a pokud na nějaký bod sporu narazíme, snažme se najít kompromis nebo pochopit důvody konání druhé strany. Kdyby se takto naučila fungovat většina z nás (či se o to pokoušela), nestalo by se nám, že narazíme na někoho, kdo nás pochopit nechce. V neposlední řadě je dobré pomáhat ostatním. V momentě, kdy mě někdo požádá o pomoc, měl bych zvážit, jestli opravdu nemám chvíli času na to, abych pomohl. Upevníme tím vztahy a získáme důvěru mnoha lidí. Myslím si, že společnost je postavená právě na spolupráci a vzájemné důvěře lidí v ní.

Adéla: Společnost vnímám jako křehký organismus. Staráme se o něj nebo ho zabíjíme. Společnost je zmanipulovatelná a zranitelná, zvláště v naší době sociálních sítí, kdy je tak snadné naskočit na vlnu závisti a pomluv, nějaké poplašné zprávy nebo rozhořčení nad stavem světa. Svým postojem a svými každodenními volbami může každý přispět k tomu, aby život tady na světě byl o něco krásnější. Sami jsme páni svých emocí a myšlenek. Každý den můžu trénovat pěstování hodnot, jako je láska, pokora, čestnost, tolerance, odpuštění, přátelství, rodina, vděčnost... Věřím v účinek vlny - když něco změním k lepšímu sami v sobě, má to vliv na všechno a všechny kolem, na celou společnost.

Milan: To kdybych věděl... Jako jedinec se můžu hlavně průběžně dovzdělávat, abych lépe pochopil to jemné předivo všech vztahů v našem světě - historii, přírodní vědy, umění... - víc si všeho vážil... Mám pocit, že čím víc člověk vidí tu složitost, tím opatrnější je v soudech a snaží se neškodit a tím možná se druhým žije lépe. Tedy - ne že by se to vždycky dařilo.

Olomoucké příběhy, které inspirují.

Jak se můžeme o společnost starat? Co (z)může jednotlivec, v čem vidím naději do budoucna?

Dita Palašćáková • **koordinátorka Nadačního fondu UP**

Můj vztah k tomu, jak být „užitečná“ světu, se v čase mého dosavadního života poměrně dynamicky proměňoval. Od náctiletého nadšení zachránit aspoň zbídačenou Afriku přes angažované studium sociální práce (někdo se o tu nespravedlnost musí postarat) až po volání po přijetí individuální zodpovědnosti za vlastní štěstí jsem se propracovala do současné fáze, jejíž podstatu lze nejlépe charakterizovat jako změnu klíčové otázky. Tomu původnímu „jak“, převzatému z toho „co se jaksí traduje, že je dobré“, předchází v této mé fázi otázka „proč vlastně“ a pak taky jedna další, neméně důležitá, „co za to?“ Za zdánlivě lhostejným nebo vypočítavým postojem se skrývá hluboká potřeba rozumět tomu, co vlastně znamená „být užitečný společnosti“, kde k tomu brát mandát, kde čerpat zdroje, jak poznat, že o naši pomoc skutečně někdo stojí a taky že„užiteční“, opravdu jsme. Inventura pohnutek, proč zrovna já chci „pomáhat společnosti“, nebyla vždy příjemným pohledem do vnitřního zrcadla. Narazila jsem na maskované povyšování („pomáhám, jsem lepší, než vy“), pokrytectví („no co, vždyť pomáhám“), arogance („vím nejlíp, co je pro ostatní dobré“), potřebu přijetí a souhlasu („jsi tak skvělá, že pomáháš“). Revize motivů mě přivedla k zamyšlení, co můžu a co umím, co vlastně dokážu a odkud načerpám zdroje, které jsou potřebné, protože platí jednoduché pravidlo, že co sama nemám, sama nemohu dát. Každý z nás může být pro společnost užitečný, když najde rovnováhu motivů svých a těch, kterým pomáhá, když si ověří, že o jeho pomoc někdo opravdu stojí. Pak už je jedno, co přesně děláme, zda máme nadace, dobrovolně věnujeme svůj čas, vlastníme podnik nebo spravujeme věci veřejné. Když sdílíme to, kdo můžeme být, a stejnou šanci dáme lidem kolem nás, dokážeme zázraky. Poslední dobou se mi zdá, že by se mohly hodit. Nevidět dál než za vlastní plot (nebo televizní stěnu) se nám už nemusí vyplatit.

Michal Bartoš • **Centrum ekologických aktivit Sluňákov**

Jako vystudovaný ekolog a člověk, který se věnuje po většinu svého života environmentálnímu vzdělávání, bych rád zůstal u odpovědi z tohoto úhlu pohledu. Jsem přesvědčen, že o společnost se mohu starat poměrně podstatně také tak, že prohlubuji vztah lidí k přírodě. Že nejsem lhostejný k tomu, jak s přírodou zacházíme. Domnívám se, že s rozvojem civilizace a stále větším prostorem našeho pobývání ve virtuálním prostředí jsme poněkud zapomněli na to, jak důležitá pro nás příroda je. Jednak o máločem kolem nás můžeme říci, že si to bez člověka vystačí. To plně platí o přírodě a věděli to už staří Řekové. Opačně to tvrdit nejde, člověk si zatím bez přírody jako zcela přírodní bytost nevystačí. Naše těla a vše co máme je utkáno z darů přírody. Myslím si, že podstatné zkvalitnění společenského života vede přes porozumění tomu, že to, jak se společnost chová k přírodě, se jí vrací zpět a ovlivňuje každodenní možnosti a zdraví nás všech. Zopakuji jen, že tak, jak se každý jedinec chová k přírodě, tak se to nějak odráží v jeho nitru. Možných kroků, jak navázat kvalitnější a uctivější vztah k přírodě, je mnoho, velkých i malých, a i ty nejdrobnější mohou přispět k tomu, že nám bude lépe na duši a také ve společné poradě o pestrém a svobodném obývání našeho složitého světa. Kupodivu naději vidím v současné environmentální krizi. Stav našich lesů a sucho, viditelné během pár let (!), podpořili mnoho zárodků aktivit, které činí náš život přírodě bližší. A tyto aktivity už nejsou jen starostlivostí ekologů nebo environmentálních hnutí, ale také jsou vidět u mnoha jiných skupin obyvatelstva.

Petr Gola • **Ze-za-hrátky /Hejčín**

Pokud jedinec sám není v pohodě a dostatečně silný, tak se starat o nikoho nemůže. Až se dá do pořádku, tak může začít. Tím, že se budeme snažit vytvářet mezi sebou pěkné rodinné a přátelské vztahy naplněné láskou, budeme k sobě tolerantní, neškodit si navzájem, naslouchat si, být co nejvíce morální a soucitní. Snažit se společnost sjednocovat. Člověk může pracovat na svém osobním růstu, dělat uvědomělá rozhodnutí. Může společnost vyslechnout, zjistit její problémy. Pokud bude mít chuť a dostatek energie, může začít vybraný problém řešit. Já jsem si vybral problém nedostatku kvalitní zeleniny v Olomouci. Proto jsem začal pěstovat zeleninu a vznikl projekt ZE-ZA-HRÁTKY. Naději vidím v přítomnosti. Už nyní vidím ve svém okolí pozitivní změny, které pokud budou pokračovat, tak se o naši budoucnost nebojím. Jenom budeme muset chtít ty změny k lepšímu dělat. A to je to nejtěžší. Nebýt líní, vyjít z komfortní zóny, překonávat svoje strachy a obavy.

Veronika a Maxim Tomoszkovi

Na základě našich zkušeností s výukou prakticky orientovaných předmětů na Právnické fakultě UP jsme identifikovali pět důležitých zásad, jak se o společnost můžeme starat a rozvíjet ji, aby se nám lépe žilo. První z nich je, že peníze nejsou jediný motivátor. Hezkým příkladem je Studentská právní poradna PF UP – studenti zdarma pomáhají nemajetným klientům, kteří by si nemohli dovolit placené služby advokáta, čímž zároveň získají praktické zkušenosti, které jsou pro ně cennější než honorář. Neméně důležité je i to, že se setkají s lidmi v těžkých životních situacích a vykročí ze své sociální bubliny. Druhá z nich je nepodceňovat mladou generaci. Mnoho lidí z mé generace nebo starších dnešní mládeži nedůvěřuje, považuje je za neschopné a nepoužitelné. To je však jen nepochopení, které ostatně bylo patrné v každé dřívější generaci. Naše zkušenosti se studenty jsou však skvělé – pokud dostanou důvěru, autonomii a odpovědnost za vlastní projekty, odvádějí skvělou práci, překonávají překážky a nezištně pomáhají. Třetí je citát Mahátmy Gándhího: „Sami musíte být změnou, kterou chcete vidět ve světě.“ Pokud jsem s něčím nespokojený, je třeba s tím něco dělat. Často i jednotlivec nebo malá skupinka lidí dokážou přinést obrovské změny, pokud přijmou svůj díl odpovědnosti za problémy kolem sebe. Zároveň je důležité, že když každý z tisíce lidí udělá drobnost, v součtu to způsobí zásadní změnu. Čtvrtá zásada je, že překážky jsou od toho, aby se je překonávaly. Nejhorší postoj je „to nejde“. Cesta se vždy najde, i když třeba ne hned a ne rychle. Ale pokud o něco opravdu stojíme, musíme tomu věnovat dostatečné úsilí a ono to půjde. Pátá zásada je ze všech nejdůležitější. Lze ji hezky vyslovit příslovím pocházejícím z Číny: „dej mi rybu a nasytíš mne na den; nauč mne rybařit a nasytíš mne na celý život.“ Pokud tedy chceme pomáhat, tak nejlépe tak, aby to nebyla pomoc chvilková (i když i ta může být často důležitá), ale aby se jednalo opravdu o trvalé nebo alespoň dlouhodobé řešení.

Lenka Bortlová • **Bistro u pana Lilka /Hanáckého pluku**

Zkusit se přestat rozměšňovat v mezinárodních korporacích, hledat se v obchodních centrech a pokusit se měnit společnost na společenství. Můžeme podporovat místní firmy, které se zaměřují na tvorbu, která má smysl. Propojovat lidi skrze svá srdce, tím vytvářet více soucitu a pochopení. Pak se vytrácí lhostejnost a můžeme konat to, co cítíme ze své podstaty. Člověk může a musí začít u sebe. Cestu vidím v minimalismu, nepořizovat si věci, které nepotřebuji, žít střídmě, o to více v přítomném okamžiku a v něm hledat radost. Když člověk dělá práci, která ho baví, pracuje v radosti a je SÁM SEBOU, vytváří energii, která se dotýká nás všech. Lilek jsem vybudovala jen tím, že jsem naslouchala svému vnitřnímu JÁ, nepodlehla strachu, jen ho přijala, naskočila na vlnu tvořivé energie a nechala se dovést až do finální podoby. Dnes je Lilek místo, kde se scházejí lidé nejen kvůli jídlu, ale aby načerpali energii, která jim dělá dobře a já v radosti tvořím stravu, která je hodnotou a ne jen pohonem pro tělo. Rok co rok si do nového diáře přepisuji slova anglického filosofa Rogera Scrutona a v těch slovech vidím naději. „Zpomalit, mít rodinu, číst knihy a pít víno“ :-)

Šárka Vachutková Špičáková • **Český koutek /Ostružnická ulice**

Myslím, že každý by se měl v tom nejlepším slova smyslu starat o „sebe“ a současně o dění kolem sebe. Měl by aktivně vstupovat do společenského života, ve větší či menší míře, starat se i o věci veřejné. S tím také souvisí nebyť součástí davu jen proto, že se to tak má nebo že to tak dělají všichni. Věřím v halíře dělají talíře a tedy ve změnu od jednotlivce. Věřím, že každý z nás může měnit a tvořit, bude-li jen chtít se hnout a přemýšlet, i když to někdy tak moc bolí. Přála bych si, aby ubývalo lidí, kteří si pro svůj vlastní prospěch volí to nejkratší a nejjednodušší řešení a naopak přibývalo těch, kteří byt někdy náročnější cestou, ale o to ohleduplnější, jdou za svými sny a plány. To je přesně ten druh životaschopné inspirace pro nás všechny. A čím ještě můžeme inspirovat druhé? Smysluplnou prací všeho druhu, mezi kterou se počítá i ta v rodině....s lidmi... Naději vidím v lidech bez ohledu na věk, víru a pohlaví, kteří myslí a cítí zároveň. Kterí pro jedno nezapomínají na druhé. A taky v jaru...